

LPA idag

3 • 2019

– På landsbygden har företagandet alltid engagerat hela familjen och husmor har haft en lika viktig roll som husbonden, konstaterar Päivi Huotari.

LPA har gett företagare trygghet redan i 50 år

Lantbruksföretagarna fick en egen pensionslag och en egen pensionsanstalt för ett halvsekel sedan. Kring pensionsskyddet har vi under årens lopp tillsammans byggt upp en omfattande social trygghet.

– LPA-tryggheten har levt i enlighet med de krav som den allmänna pensionspolitiken ställt. Samtidigt är det av stor betydelse att tryggheten har kunnat utvecklas även utifrån lantbruksnäringens specialbehov, betonar LPA:s verkställande direktör Päivi Huotari. Goda exempel är avträdelssystemen, avbytarservicen och det omfattande olycksfalls-skyddet.

Ett viktigt arbete för hela Finland!

Lantbruksföretagarna, skogsbruksföretagarna, yrkesfiskarna och renskötarna utför ett viktigt arbete för hela Finland. Ändå får de sällan se eller höra att arbetet uppskattas.

– Uppskattning innebär framför allt att man kan få en dräglig inkomst av näringen, men för att orka arbeta är det dessutom viktigt att kunna känna att arbetet som man utför har betydelse. Jag önskar att vi konsumenter skulle komma ihåg att visa vår uppskattning för den trygga och högklassiga inhemska livsmedelsproduktionen i våra dagliga köpbeslut, funderar Huotari.

– På LPA vill vi lyfta fram våra kunders betydelsefulla arbete på olika sätt i samband med att vi firar 50 år av LPA-trygghet. Jubileumsåret kulminerar i en gemensam kryssning för våra kunder i november. Vi hoppas att så många som möjligt kommer med på kryssningen, säger Huotari.

Tryggheten har utvecklats

Vid sidan av att pensionslagen trädde i kraft 1970, bestämmelserna om avträdelsepension och generationsväxling 1974 och lagen om olycksfallsförsäkring 1982 har det varit en viktig milstolpe i tryggheten att husmödrar 1983 fick lika rätt vid fördelningen av gårdens arbetsinkomst.

– På landsbygden har företagandet alltid engagerat hela familjen och husmor har haft en lika viktig roll som husbonden, berättar Huotari. Det var också tack vare husmödrarnas starka insats som systemet med avbytarservice i tiden uppkom. I dag är vårt system till och med föremål för studiebesök från utlandet, berättar Huotari.

Nivån på pensionerna har stigit

Under de senaste åren har det varit utmanande att vara lantbruksföretagare. Sett ur ett längre perspektiv har de arbetsinkomster som

är grund för lantbruksföretagarnas pensioner ändå stigit. Därför är de pensioner som nu börjar betalas också större.

– Pensionsnivån stiger bara genom högre arbetsinkomster. På grund av de senaste årens lönsamhetsproblem inom lantbruket har den gynnsamma utvecklingen av arbetsinkomsterna brutits. En liten ljusglimt kan ändå ses i fråga om att ändra arbetsinkomsten. Arbetsinkomsterna återspeglar naturligtvis övergången till allt större gårdstorlekar och olika typer av samarbete, konstaterar Huotari.

Framtida utmaningar

Det är ett bindande arbete att driva ett lantbruk, i synnerhet om man har produktionsdjur. Arbetet är tungt i både fysiskt och psykiskt hänseende och det finns stor risk för olycksfall.

– På de här gårdarna är avbytarservicen

ett livsvillkor för att företagarna ska orka med arbetet. Avbytarservicen behöver utvecklas för att motsvara dagens krav, och fungerande avbytartjänster bör säkerställas även i framtiden, framhäver Huotari.

Systemet med avträdelsestöd för lantbruksföretagare upphörde i fjol. Under EU:s nya programperiod strävar man efter att hitta nya lösningar på hur man ska få unga företagare till landsbygden för att fortsätta med jordbruket.

– Den inhemska livsmedelsproduktionen och därigenom också hela vår nationella livsmedelsförsörjning är till stor del beroende av om vi lyckas väcka ungdomars intresse för lantbruksnäringen så att de ser de otroligt goda sidor som finns trots alla utmaningar, säger Huotari.

TEXT: MINNA GARDEMEISTER BILD: MIKKO KÄKELÄ

LPA har fyllt 50 år. Kom med på vår jubileumskryssning 7–8.11.2019 för att fira LPA-tryggheten och LFÖPL-försäkringen!

Utöver trevlig samvaro, fina talare och toppartister har du möjlighet att diskutera med experter på LPA-trygghet och projektet Ta hand om bonden.

Mer information om kryssningen finns på sista sidan och på vår webbplats.

Jordnära LPA-trygghet under fem årtionden

Den finländska välfärden har sina rötter i åkrarna, skogarna och vattnen. Det är den rotfasta skaran inom primärproduktionen som har byggt upp det finländska samhället: skörd för skörd och träd för träd. Som trygghet för de här kunniga företagarna infördes 1.1.1970 pensionssystemet för lantbruksföretagare.

Numera försäkrar LPA inte endast jordbrukare, skogsägare, fiskare och renskötare utan även forsknings- och konststipendiater.

Tryggheten har svarat på vardagens utmaningar

Ett viktigt mål under de första åren efter att arbetspensionssystemet införts var att alla som arbetade skulle höra till pensions- och socialskyddet. LPA-tryggheten har utvecklats som en del av arbetspensionssystemet med beaktande av de förändringar som skett i lantbruksföretagarnas verksamhetsförutsättningar under årtiondenas lopp och i takt med den allmänna sociala tryggheten.

Stödandet av generationsväxlingar, avbytarservicen och annan verksamhet för att bevara företagarnas arbetsförmåga är fina bevis på ett aktivt och välfungerande samarbete med olika intressentgrupper.

En god service är en hederssak för oss!

Vi på LPA vill betjäna de rotfasta företagarna på landsbygden med vår sakkunskap. Vi visar vår uppskattning genom att bemöda oss att betjäna våra kunder på bästa sätt i varje situation. Våra ombudsmän finns till för kunderna runtom i landet. Våra övriga experter står till tjänst på huvudkontoret och andra servicekontor. Nätverket av LPA-ombudsmän för oss nära kunden.

De regionala projektarbetarna vid projektet *Ta hand om bonden* hjälper kunder som befinner sig i en utmanande livssituation. Vi satsar också på att utveckla våra e-tjänster och på att öka de anställdas kunskaper om kundernas arbete och vardag.

Låt oss tillsammans fira den omfattande LPA-tryggheten och de gemensamma 50 åren.

Milstolpar i LPA-tryggheten

1970-talet

- 1970 pensionsskydd för lantbruksföretagare
- 1974 lagen om avträdelsepension
- 1974 bestämmelser om generationsväxling

1980-talet

- 1982 lagen om olycksfallsförsäkring
- 1982 verksamhet för skydd i arbete
- 1983 en för husmödrar mer rättvis fördelning av arbetsinkomsten
- 1986 individuell förtidspension och förtida ålderspension
- 1989 grupplivförsäkring som en del av LFÖPL-försäkringen

2000- och 2010-talen

- 2009 stipendiaterna blir kunder vid LPA
- 2016 ny lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar
- 2017 projektet Ta hand om bonden
- 2017 en arbetspensionsreform

50

Vi tryggar din vardag och stöder ditt arbete!

Kloka gubben svarar

Här kan du ställa frågor till vår kloka gubbe om allt som gäller sambandet mellan arbete och hälsa. Inget fysiskt, psykiskt eller socialt är främmande för honom. Fråga vad som helst så får du ett klokt svar. Skicka din fråga till tyhy@mela.fi. Frågorna publiceras under signatur.

Kloka gubben har fått en fråga av signaturen "Trött på all negativism":

Jag har börjat reta mig på folks negativa inställning. Nästan oberoende av vad, varför och av vem jag frågar får jag snabbt svaret "Nej". Det värsta är att det smittar. Jag har märkt att mitt eget standardsvar börjar vara nej. Finns det något botemedel som hjälper?

SVAR

Du är inte den enda som kämpar mot en negativ inställning. Det är enklast om man väljer sina projekt, kamrater och kompanjoner så att alla är på samma våglängd, att det är trevligt att göra saker tillsammans och att det blir resultat.

Man kan ändå inte alltid välja sitt sällskap, och enbart personkemi är en dålig grund för att göra saker eller låta bli att göra saker. Det är inte heller någon god lösning att undvika samarbete eller undvika att ta initiativ. Oberoende av alla utmaningar är det livets salt och socker att göra saker tillsammans.

I umgänget mellan människor lönar det sig att påminna sig själv om att man inte kan ändra på andra. Det är lättare att ändra sina egna sätt att fungera och i synnerhet sin inställning.

"Nej" motiveras ofta med brådska, invanda handlingsmönster, pengar eller regler. Orsaker som kan låta helt legitima, men det händer också att de används som svepskäl. Den verkliga orsaken kan vara lättja, rädsla eller ångest eller att man inte kan eller vet. Att inse människans ofullkomlighet kan ibland hjälpa mot den irritation man känner.

Du är på god väg om du har blivit medveten om problemet. Det är inte värt att vältra sig i problemet, utan det är bäst att gå vidare mot en lösning. "Ja" kan innebära risker men också vara en början och inspiration till något nytt. Säg bara ja till nästa förslag, du kan få tillfälle till det snarare än du anar.

Kloka arbetshälsogubben

Får du avträdelsestöd eller har du tagit över? – Kom ihåg vad du förbundit dig till!

Nya avträdelsestöd har inte längre beviljats efter 2018. De redan beviljade avträdelsestöden förändras dock inte, utan de förbindelser som avträddaren och förvärvaren avgett fortsätter att gälla.

Vad bör avträddaren beakta?

Om du får avträdelsestöd har du förbundit dig att varaktigt upphöra med att som företagare bedriva kommersiellt jordbruk och med leveransarbete i skogsbruket.

Tillåtna skogsarbeten är skogsförnyelse, vård av ungskog, hyggesbränning, tillvaratagande av energivirke, istandsättningsdikning, skogsvitaliseringsgödsling och byggande av skogsväg samt vedhuggning för eget bruk.

Vad bör förvärvaren hålla i minnet?

Om du tagit över som förvärvare har du förbundit dig att fortsätta med jordbruket så länge som avträddaren får avträdelsestöd, dock alltid i minst fem år.

Anmäl förändringar i tid

Om du är förvärvare och planerar en förändring som nämns här intill bör du först kontakta LPA. Då kan vi tillsammans utreda om förändringen inverkar på de förbindelser du avgett. Om en förvärvare inte iakttar sina förpliktelser kan det bli aktuellt att krä-

va förvärvaren på avträdelsestödet kapitalvärde.

Även som avträddare måste du iaktta de förbindelser du avgett så att inget

avträdelsestöd behöver återkrävas. Om förändringar håller på att ske i ditt arbete eller dina inkomster ska du anmäla dem till LPA i tid.

Som avträddare bör du minnas att

- du får fortsätta med annat förvärvsarbete förutsatt att du inte tjänar mer än 741,96 euro per månad (brutto år 2019)
- du ska anmäla det till LPA om inkomstgränsen överskrids
- du på det område som du behållit får odla trädgårdsprodukter för eget bruk men inte spannmål
- du inte får sälja jordbruks- eller trädgårdsprodukter eller ansöka om jordbrukarstöd för de åkrar som du har kvar
- du kan äga högst två hästar tillsammans med din make eller maka
- du kan utföra vissa arbeten som främjar användningen och skötseln av skogarna.

Som förvärvare bör du komma ihåg att

- du inte får arrendera ut eller sälja gårdens åkrar under förbindelsetiden
- du måste bo på gården eller på ett sådant avstånd att gården kan skötas ändamålsenligt
- du inte får överlåta gården till ett bolag utan att du har bestämmande inflytande i bolaget
- det är möjligt att avbryta förbindelsen på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier som gäller eller stöder gårdsbruksverksamheten eller av något annat godtagbart skäl.

Funderar du på något kring avträdelsestöd?

Du kan ringa LPA:s kundtjänst, växel 029 435 11, om du vill fråga något om de förbindelser som avgetts i samband med avträdelsestöd.

Närmare information om avträddarens och förvärvarens förbindelser finns också på lpa.fi

Mångsidiga LPA-tjänster på nätet

Du har din personliga LPA-trygghet inom nära räckhåll i våra e-tjänster. Eftersom tjänsterna fungerar dygnet runt kan du sköta dina LPA-trygghetsärenden när det passar dig bäst.

Vad du kan göra

Ansöka och följa behandlingen. Du kan ansöka om LPA-sjukdagpenning, ålderspension, partiell ålderspension, invalidpension och fortsatt rehabiliteringsstöd. Du kan också göra skadeanmälan och lämna in reseräkningar. Vidare kan du anmäla förändringar i din LFÖPL-arbetsinkomst och i åker- och skogsarealen. När du gjort en ansökan kan du också senare se hur långt behandlingen av den framskridit.

Skicka bilagor. Du kan skicka bilagor i elektronisk form till LPA, till exempel kvitton och utredningar. Det går att skicka flera bilagor samtidigt om de gäller samma ärende.

Granska och uppdatera dina uppgifter. Du kan uppdatera dina personliga uppgifter, såsom kontakt- och bankinformation. Du ser också dina försäkringsuppgifter och de ersättnings- och pensioner som betalats till dig.

Kontrollera ditt pensionsutdrag. Du kan kontrollera att uppgifterna i ditt pensionsutdrag stämmer. Det är också möjligt att välja om du i fortsättningen vill kontrollera utdraget via

e-tjänsterna eller om du hellre vill ha det med posten.

Skriva ut handlingar. De handlingar som kunderna ofta frågar efter finns samlade här. Du kan till exempel skriva ut din LPA-ombudsmans kontakt- och mottagningsinformation eller dina försäkringsintyg.

Kom ihåg följande

- Tjänsten fungerar bäst på dator.
- Du identifierar dig med dina bankkoder.
- Sessionen gäller i 60 minuter och efter det måste du logga in på nytt.
- Spara ditt utkast till ansökan om du lämnar den på hälft.

ELEKTRONISKT ARBETSPENSIONSKORT VID SIDAN AV PLASTKORTET

Arbetspensionskortet är avsett för personer som får ålderspension, arbetslivspension eller full invalidpension på grundval av arbete som anställd eller företagare. Även avträdelsestöd berättigar till ett arbetspensionskort. Vi skickar kortet i samband med pensionsbeslutet eller beslutet om att avträdelsestöd börjar betalas.

VILKEN NYTTA HAR MAN?

Många företag ger rabatt med arbetspensionskortet. Det lönar sig alltså att fråga på olika ställen om kortet berättigar till rabatt. Eftersom arbetspensionskortet saknar foto måste man också visa upp ett officiellt identitetsbevis.

LADDA NED KORTET I DIN MOBIL

Nu finns arbetspensionskortet också i elektronisk form. Du kan ladda ned gratisappen **Melan työeläkekortti** från **Google Play** och senare också från **App Store**. Närmare anvisningar för att ta i bruk det elektroniska kortet finns snart på vår webbplats. Du har alltid arbetspensionskortet med dig när du har det i mobilen.

Mer information ger vår kundtjänst.

Frågor om e-tjänsterna? LPA:s kundtjänst hjälper dig gärna att sköta ärenden på nätet.

Kom och kryssa med oss 7–8.11.2019 för att fira 50 år av LPA-trygghet och LFÖPL-försäkring.

Ombord på Silja Europa njuter du av god mat, trevligt sällskap, musik och annat förstklassigt program.

Utöver trevlig samvaro, fina talare och toppartister har du möjlighet att träffa våra bästa experter på LPA-trygghet och projektet Ta hand om bonden.

Du hinner ännu med och fira – anmäl dig senast 30.9.2019!

Maria Sundblom-Lindberg

Jaakko Saariluoma

Vesterinen Yhtyeinen

Minna Huotilainen

Liisa och Juha Väliä

Hyttkategorier	1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.
De Luxe	154 e/pers.	92 e/pers.	-	-
A-hytt (med fönster)	110 e/pers.	70 e/pers.	57 e/pers.	50 e/pers.
B-hytt (utan fönster)	83 e/pers.	60 e/pers.	50 e/pers.	45 e/pers.

I priset ingår

- Kryssning med Silja Europa Helsingfors–Tallinn–Helsingfors med hytt enligt önskad kategori
- välkomstenemang
- seminarieprogram
- buffemiddag med måltidsdryck
- underhållningsprogram
- sjöfrukost
- resebyråns tjänster.

Andra kryssningsdagen kan du också ta dig en tur i Tallinn mellan kl. 8.00 och 12.00.

Avgång från Helsingfors torsdag 7.11.2019 kl. 18.30.
Åter i Helsingfors fredag 8.11.2019 kl. 16.00.

Du kan också boka charterbusstransport från din hemort till hamnen tur/retur mot extra avgift. De fem olika bussruterna hittar du på anmälningssidan.

Läs mer och boka din resa på lpa.fi.

*LPA-trygghet
i 50 år!*

Må bra-dagar i höst

Vi ordnar i höst 7 må bra-dagar för lantbruksföretagare på olika orter i Finland. En av dagarna är en svenskspråkig temadag på Åland. Tillställningarna handlar om att möta förändringar. Vi vill stärka din tro på att du klarar dig under pågående förändringar. Vi vill också uppmuntra dig att sträva efter dina drömmar, möta dina tvivel och eventuellt ta steget ut mot de nya vindar som förändringen för med sig. Kom och lyssna på en inspirerande förändringscoach, få tips om hur du kan hantera dina egna förändringar och njut av trevligt sällskap!

Det enda säkra i livet är ju förändring. Den omgivande världen förändras i snabb takt och också lantbruken måste förnya sig. Strukturomvandlingen, konsumenttrenderna och klimatförändringen är pådrivande krafter. Det kan dock finnas även mycket annat i en företagares liv som ger orsak att fundera på framtiden: generationsväxling, skilsmässa, sjukdom eller försvunnen motivation. Är alternativen då att byta produktionsinriktning, bredda verksamheten eller söka ett nytt yrke, eller finns det någon annan lösning?

Hur du förhåller dig till en kommande förändring beror till stor del på om du själv önskar förändringen eller om du tvingats till den av omständigheterna. Kan du medverka till förändringen eller kommer den i vilket fall som helst? Om drivkraften har varit till exempel din egen önskan att utvecklas som företagare kan din inställning vara helt annan än om du mot din vilja blivit tvungen att börja sköta gården ensam. Även i ett fall där man brinner för en förändring kan man hysa tvivel.

Det är individuellt hur man förhåller sig till en förändring: en del betraktar alltid förändringar som en möjlighet medan andra kan vara rädda för förändringar. Hur förhåller du dig själv?

Må bra-dagar hösten 2019:

- 23.10 Leppävirta
- 14.11 Uleåborg
- 14.11 Åland (på svenska)**
- 20.11 Seinäjoki
- 21.11 Laukas
- 27.1 Björneborg
- 3.12 Sotkamo

På de olika orterna talar antingen Tommy Hellsten, Anna Perho, Elina Jaakkola eller Christoph Treier. Närmare program finns på LPA:s webbplats, lpa.fi och mela.fi, där du kan anmäla dig till den dag som passar dig bäst.

Förändringar – vågar jag ta steget?

ABC i välbefinnande för lantbruksföretagare

De finskspråkiga kurserna **Maatalousyrittäjän hyvinvoinnin ABC** sker i smågrupper och behandlar relationer, känslor, livshandling, stress och kriser i vardagen. De två dagar långa kurserna baserar sig på utbildningen Mielenterveyden ensiapu® I och ger dig verktyg att hantera frågor kring ditt och dina närståendes välbefinnande.

10–11.10	Tammerfors, Murikanranta	14–15.11	Tavastehus, Aulanko
24–25.10	Kumo, Ali-Ketolan tila	14–15.11	Kumo, Ali-Ketolan tila
30–31.10	Laukas, Peurunka	25–26.11	Leppävirta, Vesileppis
30–31.10	Sirkka, Levi	12–13.12	Nilsjä, Tahko
8–9.11	Taipalsaari, Karhupirtit	9–10.1.2020	Åbo, Caribia

Närmare på finska om kurserna och anmälningslänkar på mela.fi

LPA idag är LPA:s kundtidning
ISBN 952-5275-01-9

chefredaktör Minna Gardemeister
minna.gardemeister@mela.fi

utgivare Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt
Norrskenparken 2, 02100 Esbo,
växel 029 435 11, www.lpa.fi

översättning Ghita Eklund
layout Virve Laine
tryckeri Grano 9/2019

Följ oss på juurevajoukko.fi

